

रस्तो येरादारी आनी
म्हामार्ग मंत्रालय
MINISTRY OF
ROAD TRANSPORT
AND HIGHWAYS

शून्य जीवघेणी जिल्ह्या कडेन

रस्त्याचे सुरक्षेचें मुल्यांकन आनी
सुदारपा खातीर जिल्लो/शहर
फुडारपणा खातीर एक बेगीन संदर्भ
मार्गदर्शक

भागीदारी करून

SaveLIFE
FOUNDATION

Centre for Advancement of Road Traffic Safety (CARTS)

मे 2024 वर्सा
आवृत्ती 2.1

हैं पान मुद्दाम रितें सोडला

प्रस्तावना

रस्त्याची सुरक्षीतताय हो भौशीक भलायकेचो म्हत्वाचो प्रस्न आसून ताका लागून दर वर्सा भारतीय समाजाचेर आनी अर्थवेवस्थेचेर स्मारकीय भार पडटा. 2022 वर्सा भारतीय रस्त्यांचेर 1.68 लाख लोकांक मरण आयलें आनी सुमार 3 पर्तींनी चड जखमी जाले.

रस्त्याचे सुरक्षे खातीर धोरण पातळेचेर सुदारणा चालू आसतना, भारताच्या रस्त्या सुरक्षेच्या मळार मूर्त सुदारणा सुनिश्चीत करपा खातीर जमनीचेर अंमलबजावणी करप ही कळ आसा. रस्त्याचे सुरक्षेच्या 4-ईचेर व्यापक उपाय चालीक लावपाचें मुखेल आज्ञापत्र जिल्लो प्रशासनांचेर आसा तें म्हणल्यार, - रस्तो अभियांत्रिकी, येरादारी अंमलबजावणी, आपत्कालीन आघात काळजी, रस्तो वापरप्यांचें शिक्षण.

रस्त्याच्या अपघातांक कारणीभूत घटकां मदीं मुखेलपणान फुडले घटक आसतात:

- असुरक्षित रस्त्याची रचना आनी अयोग्य सुरक्षेची मुळावी बांदावळ
- वायट अंमलबजावणी जाका लागून वाहनांची गती चड, वाहनांची अयोग्य स्थिती आनी ड्रायव्हराची धोक्याची वागणूक जाता
- रस्त्याच्या अपघाताच्या जखमी परिणामांक हानिकारक आशिल्लीं अपर्याप्त आपत्कालीन आघात काळजी प्रणाली

'झीरो-फाटॅलिटी डिस्ट्रिक्ट' ही संकल्पना ही रस्त्याचे सुरक्षे खातीर एक शास्त्रीय पद्दत आसा. तातूंत विशिश्ट कृती करपासारकीं पावलां आसतात जीं प्रशासकीय जिल्ह्या भितर रस्त्याच्या अपघातांतल्यान जावपी मरणांत म्हत्वाची उणीव मेळोवपा खातीर रस्त्या सुरक्षेच्या 4-ई मदीं निर्णायक परिणामा खातीर हातांत घेवंक शकतात.

भारत सरकाराच्या रस्तो येरादारी आनी म्हामार्ग मंत्रालयाच्या लागींच्या भागीदारींत "शून्य-घातक जिल्ह्यां कडेन" मार्गदर्शक पुस्तकाची संकल्पना केल्या. भूगोल आनी संबंदीत क्षेत्रांतले तज्ञ आनी वेवसायीक हे उदरगतींत आशिल्ले. प्रशासकांक एसीटी करपाक सक्षम करून "शून्य-घातकता" कार्यावळ आपणावपा खातीर जिल्ल्यांक एक वेव्हारीक आनी रणनीतिक साधन जावपाचो हाचो हेत आसा,

- जिल्ह्याच्या रस्त्या सुरक्षेच्या परिस्थितीचें मुल्यांकन आनी मूल्यमापन करप
- कृती चालीक लावपाक भागधारकांक & साधनांक आपोवप
- अंमलबजावणीचो मागोवप आनी प्रगती मेजप

ह्या मार्गदर्शक पुस्तकाच्यो अद्ययावत आवृत्त्यो वेळावेळार सोडटले. नवीनतम आवृत्ती डाउनलोड करपाक, उपकार करून www.savelifefoundation.org/ZFD चेर भेट दिवची.

हें मार्गदर्शक पुस्तक तुमकां तुमच्या जिल्ह्यांत 'शून्य जीवघेणी जिल्लो' कार्यावळ चालीक लावपाक सक्षम करता, साधनां दिवन

- जिल्लो रस्त्या सुरक्षेचे लक्ष्य स्थापन करप आनी ताचो नियाळ घेवप,
- रस्त्याचे सुरक्षेचीं आव्हानां वळखुप, आनी
- हस्तक्षेप निमाणो करप आनी ताचेर नियंत्रण दवरप
- परिणामाचें मुल्यांकन करप

हैं पान मुद्दाम रिते सोडला

हैं मार्गदर्शक पुस्तक कशें वापरप?

जिल्लो रस्तो सुरक्षेच्या रणनिती परिणामांक चालना दिवन 'शून्य घातक जिल्लो' कार्यावळ तयार करपाक आनी चालीक लावपाक जिल्लो आनी शार फुडारपणाक (जिल्लो दंडाधिकारी/जिल्होधिकारी, पुलीस आयुक्त, एसएसपी/एसपी हेरां मदीं) तयार हिशोबदार जावपाचो हेतू आसा समिती (डीआरएससी) बसका, संबंदीत एजन्सींच्या प्रगतीचेर प्रभावीपणान नियंत्रण दवरप आनी केल्ल्या कामाच्या परिणामाचें मुल्यांकन करप.

मार्गदर्शक पुस्तकाचे चार विभाग केल्यात—

□ भाग ए : जिल्लो फुडारपणाक विचारपाचे गरजेचे प्रस्न

ह्या भागांत प्रासंगीक प्रस्नांची वळेरी दिल्या, जांकां जाप दिल्यार जिल्ह्यांतली सध्याची रस्तो सुरक्षेची परिस्थिती उक्ती जातली आनी रस्तो सुरक्षेचें आव्हान सोडोवपा खातीर सगळ्या वाठारांनी कितें पळोवचें पडटलें हाची समजूत प्रशासकाक सज्ज करतले.

□ भाग बी : जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय प्रोफायलिंग आनी डेटा ट्रॅकिंग

समस्याप्रधान वाठार वळखुपाक, उपाय तयार करपाक, कृती आराखडो चालीक लावपाक आनी प्रगतीचो मागोवपाक वेगवेगळ्या भागधारकांनी घेवपाच्यो पावलां हो भाग स्पश्ट करता. पृष्ठ 15 चेर, उपक्रमाचें वेवस्थापन आनी निरिक्षण हातांत घेवपा खातीर जिल्ह्या भितर क्षमता निर्माण करपा खातीर प्रस्तावीत पंगड/सचिवालयाची संरचना दिल्या.

□ भाग सी : परिणाम मूल्यांकनाचे निकश

हो भाग 'शून्य-घातकता' ध्येया कडेन वेगवेगळ्या उपक्रमांच्या परिणामाचें मुल्यांकन करपाची चौकटी दिता.

□ भाग डी : रस्त्याचे सुरक्षेचे मापदंड

रस्त्याचे सुरक्षेचे उपाय चालीक लावपा खातीर विचारांत घेवपाचे घटक ह्या विभागांत सादर केल्यात.

हें मार्गदर्शक पुस्तक कृती चालीक लावपाक जलद टिपां , संदर्भा खातीर मुखेल अंतर्दृष्टी आनी मदती खातीर चित्रात्मक चित्रण पुरवण करता.

ह्या दस्तावेजांत उल्लेख केल्ली सविस्तर तपासणी वळेरी आनी वर्णनात्मक साहित्य सयत व्यापक संसाधनां www.savelifefoundation.org/ZFD हांगा आनी ह्या दस्तावेजांत आशिल्ल्या QR कोडां वरवीं मेळूं येतात.

आशय कोश्टक

प्रस्तावना

I

हैं मार्गदर्शक पुस्तक कशें वापरप?

II

भाग ए : जिल्लो फुडारपणाक विचारपाचे गरजेचे प्रस्न

1

1. जिल्ह्यांतल्या रस्त्या सुरक्षेच्या निर्देशकां विशीं

1

2. डीआरएससी बसका घेवपाचेर

1

3. जिल्ह्यांत घेतिल्ल्या रस्त्या सुरक्षेच्या कारवायांचेर

2

भाग बी : जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय प्रोफायल उदरगत

4

1. जिल्लो रस्तो सुरक्षेच्या भागधारकांची वळख

4

2. जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय समिती कार्यान्वीत करप

5

3. जिल्ह्यांतल्या रस्त्यांच्या जाळयेचें नकाशे तयार करप

5

4. जिल्ह्या खातीर म्हयन्याळ्या क्रॅश डेटाचें विश्लेशण करप

6

A. उच्च प्राधान्य आशिल्ल्या अधिकारक्षेत्रांची वळख

6

B. जिल्ह्यांतल्या क्रॅश डेटाचें तात्पुरतें वितरण

7

C. येरादारी प्रमाण डेटा

7

D. क्रॅश डायनामिक्साची तपासणी

8

5. अभियांत्रिकी हस्तक्षेपांचो मागोवप

9

6. जिल्ह्यांत अंमलबजावणीचें मुल्यांकन करप

10

7. आपत्कालीन आघात काळजी प्रणाली घटमूट करप

10

A. जिल्ह्यांतल्या एम्ब्युलन्सांची स्थिती थारावप

11

B. जिल्ह्यांतल्या रिसीव्हिंग हॉस्पिटलांची स्थिती थारावप

12

8. रस्त्याचे सुरक्षे खातीर समुदाया कडेन संलग्नताय

13

9. 4-ईच्या पद्दतींत धोरणात्मक चौकटी एकठांय करप

13

10. जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय कृती आराखडो निमाणो करप

14

11. रस्त्या सुरक्षेच्या हस्तक्षेपा खातीर निधी वाटप

14

12. जिल्लो जिल्होधिकारी कार्यालयांत जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय सचिवालय

15

भाग सी : दोन बिंदू परिणाम निरिक्षण निकश

16

1. रस्त्यावयल्या येरादारी अपघातांत उणाव

16

2. रस्त्यार जाल्ल्या अपघातांत जावपी मरणां उणी जावप

16

भाग डी : रस्त्याचे सुरक्षेचे मापदंड

17

1. वारंवार पळोवपाक मेळपी अभियांत्रिकी प्रस्नांची वळेरी

17

2. अभियांत्रिकी रिटर्न फॉर्म

18

3. वारंवार पळोवपाक मेळपी अंमलबजावणी प्रस्नांची वळेरी

19

4. अंमलबजावणी परताव फॉर्म

19

5. आपत्कालीन आघात काळजी प्रणालींचें मुल्यांकन

20

हें पान मुद्दाम रितें सोडला

भाग ए: जिल्ह्या खातीर गरजेचे प्रश्न प्रशासक / पुलीस मुखेली विचारपाक

1. जिल्ह्यांतल्या रस्त्या सुरक्षेच्या निर्देशकांचेर

क्रॅश डेटा (विभाग: जिल्लो पुलीस)

- 1.1 . फाटल्या तीन वर्सांत कितले रस्त्याचे अपघात जाले?
- 1.2. फाटल्या तीन वर्सांत रस्त्यार अपघातांत कितले जाणांक मरण आयलां?
- 1.3. दिसांतल्यान हेर वेळा परस क्रॅश जावपाची चड वारंवारता दिसपी खंयचेय वेळ-काळ आसात?
- 1.4. जिल्ह्यांतल्या सगळ्या रस्त्याच्या अपघातांतल्या मरणां मदीं 50% योगदान दिवपी पुलीस स्टेशनाचे अधिकारक्षेत्र खंयचे?
- 1.5. फाटल्या तीन वर्सांत रस्त्यार जावपी घातक अपघाताचीं मुखेल 5 कारणां खंयचीं?
- 1.6. फाटल्या तीन वर्सांत अपघातांत वांटो घेवपी वापरप्यां मदीं/वाहनां मदीं मुखेल बळी वर्ग खंयचो?
- 1.7. फाटल्या तीन वर्सांत क्रॅश जाल्ल्या वापरप्यां मदीं/वाहनां मदीं मुखेल गुन्यांवकारी वर्ग खंयचो?

थळाचो डेटा (विभाग: रस्तो-मालकी एजन्सी - पीडब्ल्यूडी, एनएचएआय, नगरपालिका, एक्सप्रेसवे प्राधिकरण आदी)

- 1.8. हें नांव. जिल्ह्यांत कितले सुवातेर क्रॅश जावपाची शक्यताय आसा?
- 1.9. हें नांव. जिल्ह्यांत एक्सप्रेसवे, राष्ट्रीय म्हामार्ग, राज्य म्हामार्ग, एमडीआर आनी ओडीआर अशा वेगवेगळ्या रस्त्यांच्या वर्गांची लांबाय कितली आसा?
- 1.10. हें. फाटल्या तीन वर्सांत दरेका रस्त्याच्या वर्गांचेर रस्त्यार जावपी अपघात आनी अपघातांतल्यान मरण आयिल्ल्यांचें कितें विभाजन आसा?

2. जिल्लो रस्तो सुरक्षेची समिती (डीआरएससी) बसका घडोवन हाडपा विशीं (विभाग: जिल्लो जिल्होधिकारी)

- 2.1. जिल्ह्यांत डीआरएससीची थापणूक जाल्या काय?
- 2.2. डीआरएससीचे वांगडी कोण आसात?
- 2.3. हें नांव. निमाणी डीआरएससी बसका केन्ना जाली?
- 2.4. हें नांव. निमाणे बसकेंत घेतिल्ल्या निर्णयांचेर "कार्रवाई अहवाल"?
- 2.5. हें नांव. जिल्ह्यांत/राज्यांत रस्त्याचे सुरक्षे खातीर निधी उपलब्ध आसा?

रस्त्या सुरक्षेच्या उपायांची प्रभावी अंमलबजावणी करपाक जिल्लो प्रशासकाक सक्षम करपा खातीर जाप दिवपाक गरजेच्या प्रश्नांचेर म्हायती मेळोवपा खातीर गरजेच्यो प्रक्रिया आनी स्वरूप ह्या मार्गदर्शक पुस्तकांत आसात.

मोटर वाहन कायदो, 1988 च्या कलम 215 (3) प्रमाण दरेका राज्याक जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय समिती (डीआरएससी) स्थापन करपाचें आज्ञापत्र दिल्या. फुडें रस्तो सुरक्षेचेर सर्वोच्च न्यायालयाची समिती (एससीसीओआरएस) डीआरएससीची सक्तीची रचना थारायता आनी ताची म्हयन्याळी बसका आज्ञा करता.

3. जिल्ह्यांत घेतिल्ल्या रस्त्या सुरक्षेच्या कारवायांचेर

ए. अभियांत्रिकी (विभाग: पीडब्ल्यूडी/ एनएचएआय/ एनएचआयडीसीएल/ बीआरओ/ एक्सप्रेसवे प्राधिकरण/ नगरपालिका/ हेर रस्तो मालकी एजन्सी)

3.1. जिल्ह्यांतल्या सगळ्या मुखेल रस्त्यां खातीर आदीं 'रस्तो सुरक्षेचें लेखापरीक्षण' जालां काय?

3.2. रस्तो मालकी एजन्सी तांच्या अधिकारक्षेत्रांतल्या रस्त्यांची तपासणी करता काय? ही तपासणी करपाची वारंवारता कितली आसता?

3.3. ह्या तपासणेच्या निमाण्या अहवालांत कितें निश्कर्श मेळ्ळ्यात? ह्या सोदांचेर कितें कारवाय केल्या?

3.4. रस्तो मालकी एजन्सीनी केल्ल्या तिसऱ्या पक्षाच्या ऑडिटाचेर आदारीत, आयज प्रमाण अस्तित्वांत आशिल्ले मुखेल अभियांत्रिकी दोश/मुद्दे खंयचे?

3.5. फाटल्या तीन वर्सांत वळखून घेतिल्ल्या रस्तो अभियांत्रिकी प्रस्नांतले कितले प्रस्न सुदारल्यात?

रस्तो सुरक्षीतताय लेखापरीक्षण म्हणल्यार स्वतंत्र तज्ञांनी रस्त्याची औपचारिक तपासणी करून रस्त्याची रचना, मांडावळ आनी येरादारी नियंत्रण घटकांकडेन संबंदीत आशिल्ले संभाव्य सुरक्षेचे प्रस्न आनी धोके वळखुपाक आनी तांचें मुल्यांकन करपाक संदर्भ दितात जे अपघाताक कारणीभूत जावंक शकतात.

बी. अंमलबजावणी (विभाग: आरटीओ/ येरादारी पुलीस/ हायवे पुलीस/ हेर अंमलबजावणी एजन्सी)

3.6. फाटल्या तीन वर्सांत गुन्यांवकारी प्रमाण वट्ट चालान जारी केल्ल्याची संख्या कितली आसा?

3.7. नियुक्त केल्ल्या काळ्या-स्पॉटांचेर जारी केल्ल्या चालानांची गुन्यांवकारी टक्केवारी कितली आसा, जारी केल्ल्या वट्ट चालान संख्येंतल्यान?

3.8. जारी केल्ल्या वट्ट चालानांतल्यान इलॅक्ट्रॉनिक-अंमलबजावणी वरवीं जारी केल्ल्या चालानांची गुन्यांवकारी टक्केवारी कितली आसा?

3.9. तपासणे खातीर आनी अंमलबजावणी खातीर तपासणी केंद्रां (नाका) एका दिसांत आनी सप्तकांत कितले फावट बसयतात?

3.10. हें. जिल्ह्यांतल्यो अंमलबजावणी कार्यावळी, 'सक्रिय आनी दिसपी' आसात?

ज्या दरेका गुन्यांवांक, चालान डेटा सोदपाक जाय ते अशे आसात -

- चड वेगान वचप
- हेल्मेटाचो वापर ना
- सीटबेल्ट वापरूंक ना
- मद्यपान करून गाडी चलोवप
- चुकीचे वटेन गाडी चलोवप
- धोक्याची गाडी चलोवप
- तांबड्या दिव्याचें उल्लंघन

सक्रिय आनी दृश्टीगोचर अंमलबजावणी रस्तो वापरप्यां मदीं नाका/तपासणी केंद्र आनी येरादारी कर्मचाऱ्यांची इष्टतम सुवात दिवन, दिसाच्या विशिश्ट वेळार, प्रभावी आडाव निर्माण करपाक लागल्या.

डी . आपत्कालीन काळजी (विभाग: नागरी सर्जन/ सीएमओ/ 108 एम्ब्युलन्स/ हेर संबंदीत विभाग)

- 3.11. जिल्ह्यांत खंयचेय नियुक्त आघात केंद्र आसात काय?
- 3.12. दरेक मेळोवपी वैजकी सुविधांत, कितें आसा तें
- वैजकी कर्मचाऱ्यांची मंजूर केल्ली तांक आनी सद्याची तांक,
 - मुळाव्या साधनसुविधांची सुवात, .
 - उपकरणांचो प्रमाण & स्थिती
- 3.13. जिल्ह्यांत कितले अॅडव्हान्स लायफ सपोर्ट (एएलएस)/बेसिक लायफ सपोर्ट (बीएलएस) & दुयेंती येरादारी (पीटी) एम्ब्युलन्स चलतात?
- 3.14. एम्ब्युलन्सांत हाजीर आशिल्ल्या आपत्कालीन वैजकी तंत्रज्ञ (ईएमटी) खातीर पात्रताय आनी प्रमाणीकरणाचे निकश खंयचे?

आघात केंद्र नियुक्ती खातीर सविस्तर निकश भाग-डी(5) हातूंत मेळूं येतात, आघात केंद्र आनी एम्ब्युलन्स गरजेची वळेरी हो क्यूआर कोड स्कॅन करून मेळूं येता

रस्तो अपघातांत बळी पडपी लोकांक प्राथमीक उपचारा खातीर व्हरपी अशें हॉस्पिटल वा भलायकी-केंद्र तशेंच बळी पडपी लोकांक प्रगत उपचारा खातीर संदर्भ दिवपी अशा हॉस्पिटल वा भलायकी-केंद्राचो संदर्भ घेवपी वैजकी सुविधा असो जाता.

ई. समुदाय संलग्नताय आनी जागृताय (विभाग: येरादारी पुलीस/ एनजीओ/ शिक्षण खातें)

- 3.15. रस्त्याचे सुरक्षेचें शिक्षण आनी जागृताय करपा खातीर फाटल्या तीन वर्सांत जिल्ह्यांत कितले आयईसी मोहीम घडोवन हाडल्यात?
- 3.16. दरेक मोहिमेक विशय/विशय आनी उद्देश कितें आशिल्लो?
- 3.17. दरेक मोहिमेक कितलें कव्हेरज वा लोकांचो आंकडो कितलो पावलो?

एफ. कायदो अंमलबजावणी (विभाग: आरटीओ, जिल्लो पुलीस)

- 3.18. जिल्ह्यांत गुड समरीटन कायदो (एमव्हीए, १९८८ चो कलम १३४ अ) चालीक लायला काय ना?
- 3.19. बऱ्या समरीतांच्या हक्कांचो भंग केल्ल्यान जिल्लो पांवड्यार तक्रार निवारण प्राधिकरणाची नेमणूक केल्या काय ना?
- 3.20. हें. बस-बॉडी कोड पाळपाची तपासणी जिल्ह्यांत जाता काय ना?
- 3.21. भायर सरपी दंड आनी हेर भार व्हरपी ट्रक आनी वाहनां वयल्यान बंदी जिल्ह्यांत लागू जाता काय ना?
- 3.22. 'हिट अँड रन मोटर अपघाताच्या बळींक भरपाय येवजण, 2022' जिल्ह्यांत चालीक लायतात काय ना?
- 3.23. वाहन फिटनेसाची तपासणी जाता काय ना? ह्या तपासणेची वारंवारता कितली आसता?

भाग बी: जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय प्रोफायलिंग आनी डेटा ट्रॅकिंग

गरजेच्या प्रस्नांची वळेरी पळयल्यार तुमकां पळोवपाक जाय आशिल्ल्या वेगवेगळ्या आंगांची समग्र समजूत मेळ्ळ्या. जिल्ह्या खातीर रस्त्याचे सुरक्षेची व्यापक म्हायती तयार करपा खातीर, वेगवेगळ्या एजन्सीनी सांबाळिल्ल्या आनी/वा तयार केल्ल्या डेटाचें संरचित विश्लेशण करचें पडटलें.

सकयल दिल्ल्यो पावलां तुमकां संबंदीत एजन्सींचें नकाशे तयार करपाक, डेटा निर्देशक वळखुपाक आनी जिल्ह्यांतल्या रस्त्या सुरक्षेच्या परिस्थितीची पुराव्याची नियाळ तयार करपाक गरजेच्या साधनां सयत 'शून्य-घातकता जिल्लो' कार्यावळ चालीक लावपाक सज्ज करपाक सोदतात.

तशेंच हो विभाग तुमकां वेळावेळार अद्ययावत मेळोवपाक, माहिती आशिल्ले निर्णय घेवपाक, रणनिती उपायांची अंमलबजावणी करपाक प्राधान्य दिवपाक आनी निमाणें जिल्ह्यांत 'शून्य-घातकता' सुनिश्चित करपाक सक्षम करतलो.

उपकार करून तुमच्या कार्यालयाक ह्या विभागांत दाखयल्ले प्रमाणें, म्हयन्याळ्या तत्वाचेर, खास करून दरेक डीआरएससी बसके आदीं, त्या त्या एजन्सीं कडेन समन्वय करपाक सांगात, जाका लागून दर खेपे बसका उत्पादक आसतली.

पांवडो 1. जिल्लो रस्तो सुरक्षेच्या भागधारकांची वळख

रस्त्याचे सुरक्षेच्या प्रस्नाची तपासणी करपा खातीर जिल्लो पांवड्यावेलो प्रभावी मंच आसप हें पयलें पावल. जिल्लो पांवड्यार उपक्रमांक यश मेळचें हे खातीर रस्तो सुरक्षेचेर सर्वोच्च न्यायालयाच्या समितीन दर एका जिल्ह्यांत डीआरएससी बसका घेवपा खातीर एक माळ निर्देश जारी केल्यात.

पुलीस, येरादारी, अभियांत्रिकी, येरादारी, भौशीक भलायकी, थळावें सरकार आनी नागरी समाज ह्या सारक्या वेगवेगळ्या एजन्सीं मदीं सहकार्याची खात्री करपा खातीर डीआरएससीची रचना केल्या. जिल्ह्यांत रस्त्याचे फावो ते सुरक्षेचे उपाय वाडोवपाक हो एकवटीत पद्दत अविभाज्य आसा.

जिल्लोधिकारी/दंडाधिकारी - अध्यक्ष

पुलीस अधीक्षक	मुखेल वैजकी अधिकारी
ARTO वा ताचे वयर	एनएचएआय/ मोआरटीएचचो प्रतिनिधी
शारी थळाव्या मंडळाचो कार्यकारी अधिकारी	उण्यांत उणो एक एनजीओ/सिव्हिल सोसायटीचो वांगडी

अधीक्षक अभियंतो/ कार्यकारी अभियंतो (पीडब्ल्यूडी) - वांगडी सचीव

SCCoRS कडल्यान थारायिल्ले डीआरएससीची रचनात

तुमी तुमच्या कार्यालयाक जिल्लो संकेतधर डेटा रिपोर्टिरी तयार करपाक सांगूं येता वा म्हयन्याळ्या तत्वाचेर कार्यक्षम डेटा अद्ययावत आनी वेवस्थापन सुनिश्चित करपा खातीर अंतर्गत ड्रायव्ह तयार करपाक सांगूं येता. रस्त्याच्या अपघाताचो डेटा जिल्लो पोर्टलाचेर भौशीक क्षेत्रांत म्हयन्याक उजवाडावपाचो आज्ञा एससीसीओआरएस करता.

SCCoRS राज्यां कडेन वचपाचे दिके हो क्यूआर कोड स्कॅन करून मेळूं येतात

एससीसीओआरएस कडल्यान थारायिल्ली डीआरएससी रचना सक्तीची उण्यांत उणी आसतना, तुमी विद्यापिठां, वैजकी म्हाविद्यालयां, अभियांत्रिकी तज्ञ आनी हेरां सारकिल्या भागधारकांक आपोवंक शकतात, जे तुमकां जिल्ह्यांत काम मुखार व्हरपाक मदत करतले अशें दिसता.

पांवडो 2. जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय समिती कार्यान्वीत करप

- रस्त्याचे सुरक्षेचे उपाय प्रभावीपणान चालीक लावपा खातीर डीआरएससी हो एक म्हत्वाचो मंच आसा. हाची खात्री करपा खातीर डीआरएससी करूंक शकता:
- ह्या मार्गदर्शक पुस्तकांत स्पश्ट केल्ल्या वेगवेगळ्या डेटा निर्देशकांचो म्हयन्याळो नियाळ घेवन समस्याप्रधान वाठार वळखुप
 - वळखून घेतिल्ले प्रस्न सोडोवपा खातीर उपाय थारावप आनी दिश्टी दिवप
 - रस्त्या सुरक्षेच्या हस्तक्षेपाची अंमलबजावणी पळोवप,
 - जिल्लो संकेतथळार आनी MoRTH DRSC पोर्टलाचेर भौशीक क्षेत्रांत रस्त्यार जाल्ल्या अपघाताचो डेटा उजवाडावप

जिल्ह्यांत घडपी रस्त्याच्या अपघाताच्या वेगवेगळ्या आंगां विशीं राज्य रस्तो सुरक्षीतताय मंडळाक म्हायती दिवपाचें डीआरएससीक अधिकार आसा, तातूंत संबंदीत वाहनांचो तपशील, कारणां, स्पॉट चकशेचे सोद, गुन्यांवकारांचे तपशील, आनी बळींची स्थिती हांचो आस्पाव आसा.

पांवडो 3. जिल्ह्यांतल्या रस्त्याच्या जाळयेचें नकाशे तयार करप

अधिकारक्षेत्रांतले प्रस्न आनी सुरक्षेच्या उपायांची अंमलबजावणी करपाक बेकायदेशीर कळाव टाळपा खातीर सद्याच्या रस्त्यांचो आनी दरेका खातीर जबाबदार एजन्सींचो स्टॉक घेवप गरजेचें आसा. संबंदीत एजन्सी संबंदीत रस्त्यांची रचना, बांदकाम, संचालन आनी देखरेख करपाची जापसालदारकी सांबाळटा.

रस्त्याचो प्रकार	कस्टडीयन एजन्सी
एक्सप्रेसवे वा राश्ट्रीय म्हामार्ग (एनएच)	एनएचएआय/ एनएचआयडीसीएल/ मोआरटीएच/ राज्य एजन्सी
राज्य म्हामार्ग (एसएच)/ राज्य एक्सप्रेस मार्ग (एसईडब्ल्यू)	पीडब्ल्यूडी/राज्य एक्सप्रेसवे प्राधिकरण
शारी रस्ते आनी मुखेल जिल्हो रस्ते (एमडीआर)	पीडब्ल्यूडी/ नगरपालिका
हेर जिल्हो रस्ते (ओडीआर)	पीडब्ल्यूडी
गांवचे रस्ते (व्हीआर)	पीडब्ल्यूडी
दोंगराळ/ शिमेचे रस्ते	बीआरओ

जिल्ह्यांतल्या रस्त्या मालकीच्या एजन्सींची सूचक वळेरी

पांवडो 4. जिल्हा खातीर म्हयन्याळ्या क्रॅश डेटाचें विश्लेशण करप

रस्त्याच्या अपघात डेटाचें विश्लेशण केल्यार तुमकां गंभीर सुवाती, गंभीर जोखीम घटक आनी गंभीर वेळ-काळ हांचेर आदारीत हस्तक्षेपांक प्राधान्य दिवंक मेळटलें.

म्हत्वाचें म्हयन्याळें रस्त्याचे अपघात डेटा बिंदू (पुलीस स्टेशन-वार)
भूंयस्थाना सयत सगळ्या रस्त्याच्या अपघातांचो तपशील
भूंयस्थाना सयत सगळ्या रस्त्याच्या अपघातांत जाल्ल्या मरणांचो तपशील
वट्ट रस्त्याच्या अपघातांतल्या मरणांतल्या 50% वांटो घेवपी पुलीस स्टेशनांची वळेरी एकठांय (खाला विभाग अ पळयात)
क्रॅशांचें तात्पुरतें वितरण (खाला विभाग ब पळयात)
येरादारीचो खंड डेटा

हो क्यूआर कोड स्कॅन करून सविस्तर रस्त्याचे नकाशे स्वरूप मेळूं येतात

सविस्तर डेटा एकठांय करपाचे स्वरूप हो क्यूआर कोड स्कॅन करून मेळूं येता

जिल्लो पुलिसांक दरेक पुलीस स्टेशनाच्या अधिकारक्षेत्रा खातीर वयल्यान सांगिल्लो डेटा सादर करपाक सांगूं येता, म्हयन्याळ्या तत्वाचेर.

ए. उच्च प्राधान्य आशिल्ल्या अधिकारक्षेत्रांची वळख

जिओ-स्थानां सयत म्हयन्याळो पुलीस स्टेशन-वार डेटा तुमकां अशे अधिकारक्षेत्र थारावपाक मदत करतलो जे एकठांय वट्ट मरणांतल्या 50% वा चड लोकांक वांटो घेतात आनी देखून, प्राधान्याचेर लक्ष केंद्रीत करपाची गरज आसा.

फुडें, डेटा क्रॅश-प्रवण सुवाती वळखतलो आनी संभाव्य फुडाराचे हॉटस्पॉट आशिल्ल्या सुवातींक प्राधान्य दिवपाक सक्षम करतलो.

आयआरसी 131 2022 वापरून क्रॅश-प्रवण सुवातींचेर उपचार कशें प्राधान्य दिवप?

आयआरसी क्रॅश-प्रवण सुवाती थारावपाखातीर तीव्रता निर्देशांक निर्देशीत करता. एका सुवातेर जितलो चड तीव्रता निर्देशांक आसतलो, तितलेच त्या सुवातेर सुरक्षेचे उपाय चालीक लावपाक प्राधान्य आसूंक जाय.

तीव्रता निर्देशांक = (घातक अपघातांची संख्या* ×10)+(गंभीर जखमी अपघातांची संख्या* ×5)+(ल्हान जखमी अपघातांची संख्या* ×2) (फकत नुकसान जाल्ल्या अपघातांची संख्या*×1)

[*फाटल्या 3 वर्सांतले एकत्रीत आंकडे.]

क्रॅश-प्रवण सुवाती वळखुपाक उश्णताय नकाशांतल्यान सोंपें जाता जे हेर सुवातींवरस क्रॅशांची चड सांद्रताय आशिल्लीं सुवाती सोदून काडपाक मदत करतात.

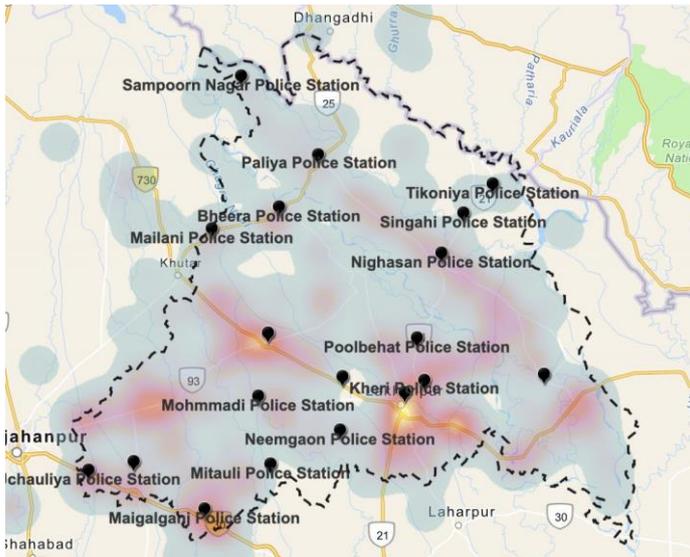
काळ्या दागांची वळख आनी उपचार करपा विशीं आयआरसी मार्गदर्शक तत्वां ह्या क्यूआर कोडाचेर मेळटात

उच्च तीव्रता आशिल्ल्या सुवातींचो डेटा eDAR/iRAD कडल्यान मेळोवंक मेळटा.

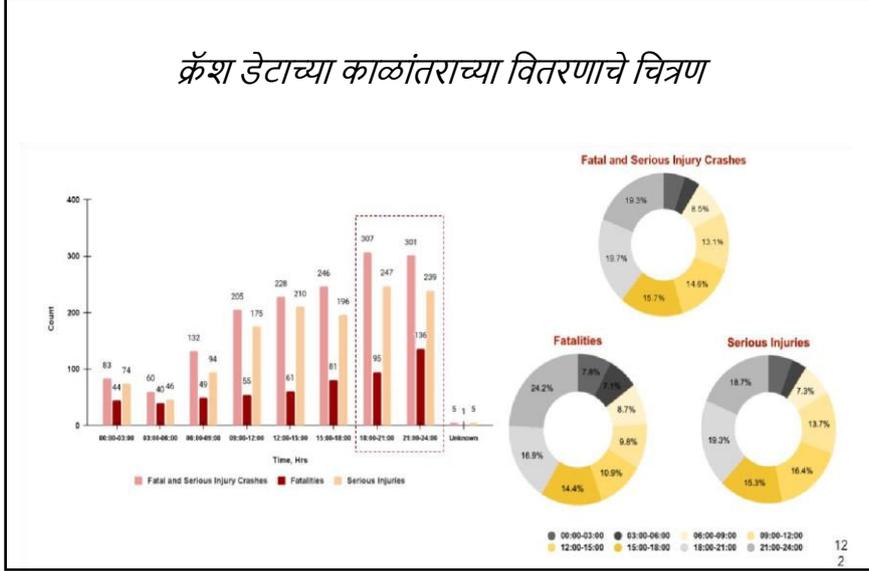
येरादारी पुलीस अधिकाऱ्यांक 'हीट-मॅपिंग' साधनां वापरून क्रॅश जावपाची शक्यताय आशिल्लीं सुवाती वा हॉटस्पॉट वळखुपाक सांगूं येता.

जिल्हो उश्णताय-नकाशाचें चित्रण

बी. क्रॅश डेटाचें तात्पुरतें वितरण

क्रॅश आनी मरण येवपाचें तात्पुरतें मुल्यांकन तुमकां सद्याची स्थिती आनी उपरांतचो बदल, काळा प्रमाण क्रॅश घडणुकांच्या वितरणांत थारावपाक सक्षम करता. तशेंच वाडयल्ली अंमलबजावणी गरज आशिल्ल्या वेळार गंभीर काळ वळखता.

तात्पुरतो वितरण डेटा eDAR/iRAD कडल्यान मेळोवंक मेळटा. हो डेटा तुमकां अंमलबजावणी कार्यावळींक अनुकूल करपाक मदत करतलो.

दर दिसा क्रॅश डेटा (क्रॅशांची संख्या, मरण आनी गंभीर जखमी) 3 वरांच्या काळांत तपासपाची शिफारस केल्या. देखीक सकाळीं 12 ते 3, सकाळीं 3 ते 6, आनी अशे तरेन सकाळीं 9 ते 12 मेरेन.

सी. येरादारी प्रमाण डेटा

येरादारी खंडाची व्याख्या म्हळ्यार एका विशिश्ट काळांत वा एका विशिश्ट रस्त्याच्या वाठारांत वचपी वाहनांचो आंकडो. विशिश्ट रस्त्याचेर येरादारीच्या भारांत जावपी बदल सोदून काडपाखातीर दिसपट्ट्या, म्हयन्याळ्या आनी वर्सुकी तत्वाचेर ताची गणना करूं येता.

येरादारीचो खंड डेटा

रस्त्याच्या कॉरिडोर खातीर येरादारी प्रमाण मेजप त्या त्या क्रॅश डेटा वांगडा फायदेशीर आसता कारण ताका लागून क्रॅश आनी मरणाच्या आंकडेवारींतल्या खंयच्याय बदलाचें योग्य एट्रिब्यूशन शक्य जाता.

देखीक, रस्तो अभियांत्रिकी, येरादारी अंमलबजावणी, आपत्कालीन वैजकी जतनाय, आनी समुदाय वांटेकारपणांत हस्तक्षेप केल्यार मरण येवपाचें प्रमाण उणें जातलें हें निश्चित, पूण कांय वेळार उल्लेख केल्ल्या रस्त्याचेर येरादारीचें प्रमाण उणें जाल्ल्यानय उणाव आसूं येता. देखून येरादारी-व्हॉल्यूम-समायोजीत क्रॅश आनी फायटॅलिटी डेटाचें विश्लेशण केल्यार पुराय चित्र मेळटलें.

टोल नाशिल्ल्या रस्त्यांचेर येरादारीचो खंड कसो काडचो हाचे विशीं तपशील हो क्यूआर कोड स्कॅन करून मेळूं येता

शुल्क आकारपी रस्त्यांचेर येरादारीचें प्रमाण शुल्क वसुली एजन्सी कडल्यान मेळूं येता.

डी. क्रॅश डायनामिक्सची तपासणी

अभियांत्रिकी, अंमलबजावणी आनी संलग्नतायेंत इष्टतम हस्तक्षेप सुनिश्चित करपा खातीर तशेंच सोडवणूक परिस्थिती नियोजन करपा खातीर, उण्यांत उण्या संख्येच्या अपघातांची क्रॅश गतीशीलताय थारावप गरजेचें आसा. क्रॅशांच्या शास्त्रीय तपासांतल्यान हें साध्य जाता आनी प्रतिसाद दिवपी नियोजन करपाक मेळटा.

क्रॅश योगदान दिवपी घटक म्हळ्यार क्रॅश जावपाक कारणीभूत आशिल्ले घटक आनी तांकां तीन गटांत विभागूं येतात - मनीस, मुळावी बांदावळ आनी वाहन. पूण बळीच्या जखमेचें कारण अपघाताच्या कारणापरस वेगळें आसूं येता आनी जखमी जावपाक कारणीभूत आशिल्ल्या घटकांक जखमी योगदान दिवपी घटक अशें म्हण्टात.

हॅडन मॉट्रिक्स क्रॅश योगदान दिवपी घटक थारावन घडणुकांचें विश्लेशण करपाची चौकटी म्हूण काम करता.

अपघात आनी जखमी जावपाक योगदान दिवपी घटकांचो हॅडन मॉट्रिक्स

चरणों	कारकों		
	मानव	वाहन	मुळावी बांदावळ
PRE-CRASH (क्रॅश प्रतिबंध)	म्हायतीचो उणाव; बेपर्वा करप; संवेदनात्मक दुर्बलताय; अपर्याप्त अंमलबजावणी	रस्त्यार वचपासारकें न्हय; अपर्याप्त उपकरणां; अयोग्य हाताळणी	चुकीची रचना आनी मांडावळ; पांयतणां खातीर फावो ती सुविधा ना
CRASH (जखमी आडावप)	संरक्षणात्मक उपकरणांचो वापर ना	क्रॅश संरक्षणाची रचना; उपकरणां त्रुटीत जावप	क्रॅश संरक्षण मुळावी बांदावळ
POST-CRASH (जीवन पोट भरप)	पयली मदत मेळोवपाक कळाव	काडपाक अडचण	फावो ती सोडवणूक सुविधा ना

क्रॅश संरचना म्हणल्यार रस्त्याच्या येरादारी अपघाताच्या विशिश्ट खाशेलपणांचो संदर्भ आसता, तातूंत सुवात आनी आघाताचो बिंदू, हालचालीची दिका आनी हेर संबंदीत घटक अशे तपशील आसतात. मोट्या प्रमाणांत संरचनां अशीं आसात:

- मुखामळार टक्कर जावप
- वस्तूचो परिणाम
- फाटल्यान टकराव
- बाजूक वळोवप
- रोलओव्हर करप
- बाजूचो परिणाम टक्कर
- पदयात्री अपघात
- हेर
- अज्ञात

शास्त्रीय क्रॅश तपासणी कशी करची हाचे विशीं सविस्तर मार्गदर्शक हो क्यूआर कोड स्कॅन करून मेळूं येता

क्रॅश योगदान दिवपी घटक, क्रॅश संरचना, जखमी योगदान दिवपी घटक आनी क्रॅश संरचना हांचे विशीं तपशील हो QR कोड स्कॅन करून मेळूं येता

फाटल्या तीन वर्सांत जाल्ल्या सगळ्या अपघातां खातीर जिल्लो पुलिसां कडल्यान सकयल दिल्लो डेटा घेवंक मेळटा:

- चड करून क्रॅश संरचना
- पयल्या 5 क्रॅश योगदान दिवपी घटक
- जखमेक योगदान दिवपी मुखेल 5 घटक
- पयले 3 बळी वा बळी वाहन प्रकार
- पयले 3 आक्षेपार्ह वाहन प्रकार

ही म्हायती फुडें सकयल दिल्ल्या संदांचेर वापरूं येता:

- कायम स्वरूपी अभियांत्रिकी सुदारणा
- शाळा विभाग आनी आडमेळ्यांची रणनिती नवी रचना
- जागृताय आनी येरादारीचें पालन
- सक्रिय आनी दृश्य गस्त घालप
- आपत्कालीन प्रतिसादाची क्षमता आनी संसाधन सुदारणा
- लक्ष्य केल्ली जागृताय मोहीम

पोरन्या मुंबय-पुणे महामार्गांतल्या कार्ल फाटा आडमेळ्यार फोटो टॅक्टिकल रिडिझायन पयलीं आनी उपरांत

पांवडो 5. अभियांत्रिकी हस्तक्षेपांचो मागोवप

जिल्ह्यांतल्या रस्त्याच्या अपघातांक योगदान दिवपी मुळाव्या साधनसुविधांचो उणाव आनी डिझायनांतल्या दोशांचेर उपाय काडपा खातीर रस्त्याचे सुरक्षेचो अभियांत्रिकी आंग म्हत्वाचो आसा. तातूंत रस्त्यांची मांडावळ, संकेत सुदारप आनी सुरक्षीत येरादारीचें वातावरण तयार करपा खातीर गती शांत करपी उपकरणां सारकिले उपाय चालीक लावप हांचो आस्पाव जाता.

वाडयल्ले अभियांत्रिकी मानक सुरक्षीत येरादारी प्रवाहाची खात्री करतात आनी संभाव्य धोक्यांक तोंड दितात. तातूंत टक्कराचो धोको उणो करपाचे उपाय, वाहनांची गती नियंत्रीत करप आनी रस्तो वापरप्यांक स्पश्ट मार्गदर्शन दिवप हांचो आस्पाव जाता. जिल्ह्यांत फकत सुरक्षीत न्हय तर चड कार्यक्षम अशी येरादारी वेवस्था स्थापन करपाचो हेतू आसा.

वारंवार पळोवपाक मेळपी अभियांत्रिकी प्रस्नांची वळेरी ह्या मार्गदर्शक पुस्तकाच्या भाग-डी(1) त दिल्या. सविस्तर अभियांत्रिकी ऑडिट स्वरूप हो क्यूआर कोड स्कॅन करून मेळूं येता

ट्रक किए जाने वाले ट्रॉमा केयर डेटा पॉइंट्स

अभियांत्रिकी डेटा पॉइंट ट्रक करपाचे	संबंदीत एजन्सी
केल्या अभियांत्रिकी ऑडिटांचो तपशील	पीडब्ल्यूडी आनी/वा एनएचएआय
वारंवार पळोवपाक मेळपी अभियांत्रिकी प्रस्नांचेर केल्ली कारवाय	पीडब्ल्यूडी आनी/वा एनएचएआय आनी/वा उदरगत प्राधिकरण
वयर वळखून घेतिल्ल्या दर एका वारंवार प्रस्नाचेर घेतिल्ल्या कृतींचो तपशील	पुलीस आनी/वा येरादारी आनी/वा रस्त्याची मालकी एजन्सी

पांवडो 6. जिल्ह्यांत अंमलबजावणीचें मुल्यांकन करप

येरादारी नेमांक पाळो दिवपाची खात्री करपाक आनी वेगान गाडी चलोवप, पिवन गाडी चलोवप, हेरां मदीं हेल्मेट & सीट-बेल्ट वापरप ना अशी धोक्याची वागणूक आडावपा खातीर अंमलबजावणी गरजेची आसा.

एक घटमूट अंमलबजावणी पद्दत प्रतिबंधात्मक उपाय म्हणून काम करता, पाळपाची संस्कृताय वाडयता आनी जिल्ह्यांत रस्त्यार अपघात जावपाची शक्यताय उणी करता. प्रभावी अंमलबजावणी उपाय व्यक्तींक तांच्या कृती खातीर जापसालदार धरतात. हातूंत येरादारी गुन्यांवकारांक ख्यास्त दिवप, सुरक्षेच्या नेमांक पाळो दितात काय ना हाची नेमान तपासणी करप, बेपर्वा वाहन चलोवपाचेर आळाबंदा हाडपाचे उपाय चालीक लावप हांचो आस्पाव जाता.

परत परत अंमलबजावणी करपाच्या प्रस्नांची वळेरी भाग-डी(3) त मेळू येता. सविस्तर ट्रॅकिंग रिटर्न फॉर्म हो क्यूआर कोड स्कॅन करून मेळू येतात

अंमलबजावणी डेटा पॉइंट ट्रक करपाचे

फाटल्या तीन वर्सांत जारी केल्ले गुन्यांवकारी चालन

<ul style="list-style-type: none"> चड वेगान वचप हेल्मेटाचो वापर ना सीटबेल्ट वापरूंक ना मद्यपान करून गाडी चलोवप अनधिकृत पार्किंग 	<ul style="list-style-type: none"> चुकीचे वटेन गाडी चलोवप धोक्याची गाडी चलोवप तांबड्या दिव्याचें उल्लंघन गती गव्हर्नरांचे उल्लंघन
<ul style="list-style-type: none"> वळखून घेतिल्ल्या काळ्या बिंदूचेर 	
<ul style="list-style-type: none"> जिल्ह्यांत 	
<ul style="list-style-type: none"> ई-अंमलबजावणी उपायांतल्यान 	

आपत्कालीन आघात काळजीचो मागोवपा खातीर तपशीलवार परत येवपाचे फॉर्म हो क्यूआर कोड स्कॅन करून मेळू येतात

वैजकी सुविधा

एम्ब्युलन्स

पांवडो 7. आपत्कालीन आघात काळजी प्रणाली घटमूट करप

आपत्कालीन काळजी सेवा घटमूट करपाक पयल्या प्रतिसाद दिवप्यांची क्षमता निर्माण करप, एम्ब्युलन्स बेडां सुदारप, आनी आघात प्रकरणां बेगोबेग हाताळपाक हॉस्पिटलां फावो त्या प्रमाणांत सुसज्ज आसात हाची खात्री करप हांचो आस्पाव जाता.

प्रभावी आनी समन्वयीत आपत्कालीन प्रतिसाद अपघाता उपरांतची एकंदर जतनाय वाडयता आनी रस्त्याच्या अपघातांत जावपी जखमांची तीव्रता उणी करता.

ट्रॉमा केअर डेटा पॉयंट ट्रॅक करपाचे

ए. रस्त्यार अपघात बळी पडपी लोकां खातीर रिसीव्हिंग सुविधांनी आपत्कालीन काळजी सुविधा
□ उपलब्ध आशिल्ल्या एम्ब्युलन्सांची वट्ट संख्या (100% उपकरणां आनी उपभोग्य वस्तू आशिल्ले बीएलएस आनी एएलएस)
□ प्रशिक्षणाच्या तपशीलां सयत हॉस्पिटलांतले एकूण प्रशिक्षित दोतोर आनी पॅरामेडिक्स
□ अपघात प्रवण सुवातींच्या 2 किमी त्रिज्यांत आम्ब्युलन्स बेस स्टेशनांची संख्या
बी. कर्मचाऱ्यांक प्रशिक्षण दिवपाचो तपशील
□ एटीएलएसांत प्रशिक्षण घेतिल्ले दोतोर (फाटल्या 6 म्हयन्यांत जॉइनिंग आनी रिफ्रेशर प्रशिक्षणाचेर पुराय प्रशिक्षण)
□ पॅरामेडिक्स आनी पयल्या प्रतिसाद दिवप्यां खातीर पीएचटीएलएस
□ बीएलएसांत प्रमाणीत / प्रशिक्षित पॅरामेडिक्स आनी पयले प्रतिसाद दिवपी
सी. जाग्यार आशिल्ल्या प्रोटोकॉल आनी प्रणालींचो तपशील
□ आघात नोंदणी
□ हॉस्पिटलांतल्यान हस्तांतरण प्रोटोकॉल
□ ट्रायज मार्गदर्शक तत्वां आनी प्रोटोकॉल
□ आघाता खातीर सावधानताय प्रणाली
□ आपत्कालीन काळजी मॅन्युअल

ए. जिल्ह्यांतल्या एम्ब्युलन्सांची स्थिती थारावप

“प्लॅटिनम धा मिनटां” भितर बेगीन वैजकी मदत दिवपाक आनी आणीबाणी उपरांत ‘गोल्डन तास’ भितर काळजी सुविधांत व्हरपाक एम्ब्युलन्स सेवांची परिणामकारकता, जिवीत उरपाचें प्रमाण खूब वाडयता.

“प्लॅटिनम धा मिनटां” म्हणल्यार कितें?

गंभीर जखमी दुयेंतीक निश्चीत अट-फॅसिलिटी काळजींत व्हरचे पयलीं आपत्कालीन वैजकी कर्मचाऱ्यांनी घडणुकेच्या सुवातेर स्थिर करपाक 10 मिनटां परस चड वेळ घेवंक फावना अशा कल्पनेचेर ‘प्लॅटिनम धा मिनटां’ पद्दत आदारीत आसा. ह्या मॉडेल प्रमाण दुयेंती जिवीत उरपाचें प्रमाण चड बरें करपा खातीर घडणुकेच्या सुवातेर आपत्कालीन वैजकी उपचार 10 मिनटां भितर सुरू करचे पडटात.

“भांगराचो तास” म्हणल्यार कितें?

“गोल्डन आवर” आघात वेवस्थापनाच्या क्षेत्रांत एक मुखेल संकल्पना म्हणून उबी आसा, खास करून रस्त्याच्या अपघाताक लागून त्रास जाल्ल्या व्यक्तीं खातीर जखमी जाल्ल्या दुयेंतीक जखमी जाल्ल्या वेळा सावन निश्चीत मेळोवपाक 60 मिनटां आसतात अशा कल्पनेचेर भांगराची संकल्पना आदारीत आसा काळजी घेवप, उपरांत दुयेंस आनी मरणाची संख्या खूब वाडटा.

एम्ब्युलन्सांतल्या पॅरामेडिक्स/ ईएमटी कडल्यान दिल्ले काळजी ही रस्त्यार अपघाताक बळी पडपी मनशाक दिवपी वैजकी जतनाय घेवपाची पयली घडणूक.

“प्लॅटिनम धा मिनटां” आनी “भांगराचो तास” हीं वेगवेगळ्या काळांतल्या आणीबाणीच्या वैजकी परिस्थितींच्यो संकल्पना आसून तांचीं ध्येयां वेगवेगळीं आसतात.

वेगवेगळे सेवा पुरवणदार वेगवेगळ्या येवजण्यां खाला एका जिल्ह्यांत एम्ब्युलन्स सेवा दितात. सगळ्यांत म्हत्वाची एम्ब्युलन्स सेवा म्हळ्यार डायल-108. जिल्ह्यांत सध्याच्या सगल्या ऑम्ब्युलन्सांचे नकाशे तयार करप गरजेचें आसा. लक्षांत घेवपासारकें आसा की ह्यो ऑम्ब्युलन्स ज्या जिल्ह्यांत चलतात त्याच जिल्ह्याच्या आरटीओ कडेन नोंद जावंक शकतात वा नासूं येतात आनी देखून फकत आरटीओ डेटाचेर आदारून रावचे परस सीएमओ/सिव्हिल सर्जन कडल्यानय डेटा घेवचो पडटलो.

प्रकार	एजन्सी
108 डायल करचें	एम्ब्युलन्स सेवा पुरवणदार आनी सीएमओ/ सिव्हिल सर्जन
1033 डायल करचें	एनएचएआय
102 डायल करचें	सीएमओ/ सिव्हिल सर्जन
खाजगी	आरटीओ आनी सीएमओ/ सिव्हिल सर्जन

एम्ब्युलन्स प्रतिसाद वेळ

आपत्कालीन वैजकी सेवांचो प्रतिसाद वेळ हो हॉस्पिटलाच्या आदल्या काळजी यशस्वी जावपाक एक मुळावो घटक आसा. डब्ल्यूएचओच्या मतान आदर्श प्रतिसाद वेळ 8 मिनटां परस उणो आसता. घडणुकेची अधिसुचोवणी आनी घडणुकेच्या सुवातेर एम्ब्युलन्स पावपा मदलो वेळ अशी ताची व्याख्या केल्या.

एम्ब्युलन्स ऑडिटा खातीर नमुनो स्वरूप

बेस थळ	एम्ब्युलन्सांची संख्या		ईएमटीचो आंकडो	पायलटांची संख्या	आरटीए कॉल करता	
	कार्यात्मक	बिगर-कार्यात्मक			फाटलो म्हयनो	चालू म्हयनो

बी. वैजकी सुविधा मेळोवपाची स्थिती थारावप

जेन्ना अभियांत्रिकी, अंमलबजावणी आनी संलग्नतायेंत लक्ष्य केल्ल्या हस्तक्षेपा वरवीं रस्त्याचे सुरक्षेचे प्रस्न सोडयतात तेन्ना अपघातांची शक्यताय आनी तांची तीव्रता उणी जाता. पूण अजूनय कॅश जावंक शकतात, जाका लागून आपत्कालीन आघात काळजीचो दर्जो वाडोवपाचेर लक्ष केंद्रीत करप गरजेचें थारता.

बरी सुसज्ज आघात काळजी प्रणाली सगळ्या आघात प्रकरणां खातीर जखमींचो चड खर आनी गुंतागुंतीच्या परिस्थितींत वाडपाक आडावन भलायकी जतनाय संसाधनांचेर भार उणो करूंक शकता.

यादस्तिक तपासणी:

हेल्पलायन क्रमांक डायल करात आनी एम्ब्युलन्सांतल्या प्रतिसाद वेळ, कुशळटाय आनी उपकरणांचें रियल-टायम मुल्यांकन करपा खातीर कॅश प्रवण सुवातेर एम्ब्युलन्साक फोन करात.

हॉस्पिटलाची म्हायती खातीर नमुनो स्वरूप

रँक	हॉस्पिटलाचें नांव	मुखेली आनी संपर्काची म्हायती	आरटीए दुयेंती दाखल जाले	
			फाटलो म्हयनो	चालू म्हयनो

घेवपी केंद्रां आघात नोंदणी वा डेटाबेस सांबाळटात काय ना तें तपासात

डायल-एन-एम्ब्युलन्स ऑडिट वेळार ईएमटीक विचारात की ते रस्त्यार अपघात बळी पडपी लोकांक खंयच्या हॉस्पिटलांत व्हरून घेवपी हॉस्पिटलांची वळेरी एकठांय करतात

पांवडो 8. रस्त्याचे सुरक्षे खातीर समुदाया कडेन संलग्नताय

सुरक्षीत रस्त्याची वागणूक, संभाव्य धोके आनी बेजबाबदार कृतीचे परिणाम हांचे विशीं समाजाक म्हायती दिवपाक आनी शिक्षण दिवपाक रस्त्याचे सुरक्षेचें शिक्षण आनी जागृताय वाडोवप गरजेचें आसा. हे उपाय व्यक्तींक रस्त्याचेर माहिती आशिल्ले निर्णय घेवपाक जाय आशिल्लें गिन्यान सशक्त करतात.

रस्तो वापरप्यांच्या संलग्नतायेचो मागोवप विकसीत करपा खातीर मुखेल निर्देशक

ए. हातांत घेतिल्ल्या मोहिमांचें पुनरावलोकन

बी. मोहिमे वांगडा लक्ष्य प्रेक्षकांत दिसपी वर्तनांतल्या बदलाचो तपशील, जर आसल्यार

सी. वागणूक बदलपाक मोहिमेक मेळिल्ल्या यशाचें मुल्यांकन करपाक वापरिल्ल्या डेटाचो तपशील

डी. फुडारा खातीर प्रस्तावीत केल्ल्या मोहिमांचे तपशील.

हो क्यूआर कोड स्कॅन केल्यार एंगेजमेंट हस्तक्षेपांचो मागोवपाक मदत जावंक शकता

पांवडो 9. 4-ईच्या पद्दतींत धोरण चौकटी एकठांय करप

रस्त्या सुरक्षेच्या 4-E च्या अंमलबजावणीक एकठांय हाडपी आनी मार्गदर्शन करपी सर्वव्यापी चौकटी म्हणून रस्त्याचे सुरक्षेचे कायदे आनी नेम.

जिल्ह्यांत रस्त्याचे सुरक्षेचे इत्सा आशिल्ले परिणाम मेळोवपा खातीर अभियांत्रिकी, अंमलबजावणी, आपत्कालीन काळजी आनी संलग्नताय लक्ष्य करपा इतलेंच धोरणांची अंमलबजावणी म्हत्वाची आसा.

रस्त्याचे सुरक्षे खातीर मागोवपाक मेळपी मुखेल नेम

बऱ्या समरीटन कायद्याची अंमलबजावणी

- जिल्ह्यांत एमव्हीएचो कलम 134 अ अंमलबजावणी करप.

- कागाळ निवारण प्राधिकरणाची नेमणूक

- सगळ्या हॉस्पिटलांनी आनी पुलीस स्टेशनांनी बऱ्या समरीटनांच्या हक्कांचो सनद दाखोवप

बस बॉडी संहितेची अंमलबजावणी

भायर सरपी दंड आनी हेर भार व्हरपी ट्रक आनी वाहनांचेर बंदी

बशींत उजो सोदून काडप आनी दमन प्रणाली स्थापन करप

'हित अँड रन मोटर अपघाताच्या बळींक भरपाय येवजण, 2022' ची अंमलबजावणी

वाहन फिटनेसाची तपासणी

रस्तो सुरक्षे विशीं फुडल्या राज्य पांवड्यावेल्या धोरण चौकटी खातीर उपकार करून जारी केल्लीं राज्य सरकाराचीं अधिसुचोवण्यो तपासात.

पांवडो 10. जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय कृती आराखडो निमाणो करप

जिल्लो रस्तो सुरक्षेची येवजण ही एक व्यापक चौकटी आसा जी प्रदेशा भितर रस्त्या सुरक्षेच्या आनी आपत्कालीन प्रतिसादाच्या वेगवेगळ्या आंगांक तोंड दिवपा खातीर तयार केल्ली आसा. सक्रिय उपायांचेर लक्ष केंद्रीत करून, येवजणेंत क्रॅश कमी करप, आपत्कालीन वैजकी सेवांचें अनुकूलन करप आनी संबंदीत भागधारकां मदीं समन्वय वाडोवपाचो हेतू आसपाक जाय.

जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय कृती येवजणेंत आस्पाव करपाचे मुखेल घटक अशे आसात:

- जिल्लो रस्तो सुरक्षेच्या स्वरूपाचेर आदारीत डेटा विश्लेशण
- विश्लेशणाचेर आदारीत वळखून घेतिल्ले प्रस्न
- रस्तो सुरक्षेच्या 5E मदीं मुखेल हस्तक्षेप
- दरेका भागधारका खातीर विशिश्ट लक्ष्य
- दरेका भागधारका खातीर कामगिरी निर्देशक
- हातांत घेवपाच्या मुखेल प्रकल्पांची वळख

पांवडो 11. रस्त्या सुरक्षेच्या हस्तक्षेपा खातीर निधी वाटप

जिल्ह्यांतल्या रस्त्या सुरक्षेच्या हस्तक्षेपा खातीर निधी स्रोतांत विविधताय हाडपाक वेगवेगळ्या क्षेत्रांतल्यान अर्थसंकल्प परतून वाटप करप हांचो आस्पाव जाता. ह्या अर्थसंकल्पीय मुखेल्यांचो रणनितीन वापर करून जिल्लो रस्त्याचे सुरक्षेच्या आव्हानांक व्यापकपणान तोंड दिवंक शकता. हे अर्थसंकल्पीय मुखेली रस्त्याचे सुरक्षे कडेन थेट संबंदीत नासूं येतात पूण ताचे खातीर कांय घटकां कडेन संबंदीत आसूं येतात. रस्त्या सुरक्षेच्या हस्तक्षेपांक निधी दिवपाक वापरपाचो निधी वळखुपा खातीर समिती पांवड्यार विचार करचो पडटलो.

जिल्लो प्रशासनान फायदो घेवंक शकता अशा निधी स्रोतांची वळेरी सकयल दिल्या —

- राज्य रस्तो सुरक्षेचो निधी
- जिल्लो पुलीस खातें
- जिल्लो भलायकी खातें
- एनएचएआय प्रादेशिक अधिकारी निधी
- हेर अर्थिक पर्याय अशे आसूं येतात:
- भौशीक खाजगी भागीदारी मॉडेल
- कॉर्पोरेट समाजीक जापसालदारकी निधी
- प्रकल्प विशिश्ट अनुदान आनी व्हड दात्यां कडल्यान रीण

सिरियल क्रमांक	निधीचें नांव	रक्कम (वित्तीय वर्स सुरू जातकच)	आयज मेरेन खर्च जाल्ली रक्कम	शिल्लक	कालावधी सोंपपाची तारीक

उपकार करून रस्त्या सुरक्षे विशीं अर्थसंकल्प एनएचएआय प्रकल्प संचालक/आरओ विचारात.

हेर खात्यां खातीर, भागधारक खात्याच्या ऑपरेशन & मेन्टेनन्स निधीचो वापर रस्त्याचे सुरक्षे खातीर करूं येता काय ना तें तपासात.

रस्तो सुरक्षेच्या 5E मदीं रस्तो सुरक्षीतताय निधीची वर्गीकरण करून निधी कसो खर्च जाता तें तपासचें.

सविस्तर रस्त्या सुरक्षेचो निधी मूल्यांकन फॉर्म हो क्यूआर कोड स्कॅन करून मेळूं येता

पांवडो 12. जिल्लो जिल्होधिकारी कार्यालयांत जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय

फावो ती अंमलबजावणी आनी देखरेख सुनिश्चीत करपा खातीर जिल्लो पांवड्यार समर्पीत रस्तो सुरक्षेचें सचिवालय स्थापन करूं येता. प्रस्तावीत कर्मचारी सल्लागार म्हणून घेवंक शकतात वा ते खातीर नेमान कर्मचारी प्रतिनिधीत जावंक शकतात.

पंगड वांगडी	सारांश
प्रकल्प वेवस्थापक	जिल्लो आनी डीआरएससी हांणी हातांत घेतिल्ल्या सगळ्या विश्लेशण, मूल्यमापन, अंमलबजावणी आनी निरिक्षण कामाचेर देखरेख दवरपाक जापसालदार. प्रकल्प नियोजन आनी भौशीक धोरणाची फाटभूंय आशिल्ली व्यक्ती चड बरें.
रस्तो सुरक्षेचो लेखापरीक्षक	अभियांत्रिकी खात्यान केल्ल्या रस्त्या सुरक्षेच्या लेखापरीक्षणाचेर देखरेख दवरपाक आनी सुदारपाच्या कामांचेर देखरेख आनी मूल्यमापन लेखापरीक्षण करपाक जापसालदार. रस्त्या सुरक्षेच्या ऑडिटांत प्रमाणपत्र आशिल्लो नागरी अभियंतो वा येरादारी नियोजनकार आसल्यार बरें.
जीआयएस आनी डेटा विश्लेशक	सगळ्या खात्यांक मेळिल्ल्या कच्चो डेटा वेवस्थापन करपा खातीर जिल्लो रस्तो सुरक्षीतताय डॅशबोर्ड तयार करपाक जापसालदार आनी जिल्लो फुडारपणाक सादर करपा खातीर डेटा संचांचें विश्लेशण हातांत घेवप. बऱ्यांतलें बरें, डेटा विश्लेशण आनी डेटा वेवस्थापनांत अणभव आशिल्ली व्यक्ती.
प्रशिक्षण आनी आऊटरीच समन्वयक	प्रशिक्षण कार्यावळी आनी भौशीक जागृताय मोहिमांचें समन्वय आनी संचालन करपाक जापसालदार. आंतर विभागीय आऊटरीच आनी समुदाय मोहिमेचो अणभव आशिल्ली व्यक्ती चड बरें.
आघात काळजी समन्वयक	आघात काळजी सुविधा आनी एम्ब्युलन्स कार्यावळींचे मुल्यांकन आनी सुदारणा हांचेर देखरेख दवरपाक जापसालदार. हॉस्पिटल प्रशासनाचो अणभव वा आघात काळजीचो संपर्क आशिल्लो भौशीक भलायकी वेवसायीक आसल्यार बरें.
डेटा एंट्री ऑपरेटर्स	डेटा एकठांय करप, नितळसाण करप आनी एकठांय करपाच्या कार्यावळींनी पंगडाक मदत करप.

भाग सी: परिणाम मूल्यांकनाचे निकश

जिल्ह्यांत हातांत घेतिल्ल्या वेगवेगळ्या रस्त्या सुरक्षेच्या उपायांची परिणामकारकता मोलावपा खातीर एक व्यापक देखरेख चौकटी अत्यावश्यक आसा. ह्या उपायांच्या यशाचें मूल्यांकन बहुआयामी पद्दती वरवीं करूं येता आनी जिल्ह्यांत रस्त्यार जाल्ल्या अपघातांचो आंकडो उणो जाला आनी रस्त्यार जाल्ल्या अपघातांतल्यान मरण येवपाची संख्या उणी जाल्या हाची तपासणी करूं येता.

1. रस्त्यावयल्या येरादारी अपघातांत उणाव

रस्त्यार जाल्ल्या अपघातांचो अहवाल मेळिल्लो आंकडो रस्त्या सुरक्षेच्या उपक्रमांच्या यशाचेर नियंत्रण दवरपा खातीर एक मुखेल निर्देशक म्हूण काम करता.

2. रस्त्यार जाल्ल्या अपघातांत जावपी मरणां उणी जावप

रस्त्याच्या अपघातांतल्यान मरण आयिल्ल्या लोकांचो आंकडो पळोवप हो रस्त्याचे सुरक्षेच्या हस्तक्षेपांचो परिणाम कितलो आसा हाचें मूल्यांकन करपा खातीर आनीक एक म्हत्वाचो निकश आसा. रस्त्यार जावपी अपघातांतल्या एकंदर घडणुकेंत सातत्यान उणाव येवपाचो मागोवप, जिल्ह्यांत रस्त्याची सुरक्षीतताय वाडोवपा खातीर चालीक लायिल्ल्या उपायांची परिणामकारकता दाखोवपाक शकता.

पुलीस स्टेशनां कडल्यान अहवाल दर म्हयन्याक सकयल दिल्ल्या सुचयल्ल्या स्वरूपांत मागूं येता:

पुलीस स्टेशन	म्हयनो	क्रॅश जाता	जीवघेणी मरणां	गंभीर जखम जावप	क्रॅश इन्व्हेस्टिगेशन केलें

हॉस्पिटलांतल्यान अहवाल दर म्हयन्याक सकयल दिल्ल्या सुचयल्ल्या स्वरूपांत मागूं येता:

रिसीव्हिंग सेंटराचे नांव	सीएमओ/ प्रभारीचें नांव	आरटीए दुयेंती दाखल जाले	
		चालू म्हयनो	फाटल्या म्हयन्यांत

परिणामांची पुराय समजूत मेळोवपाक गती मर्यादा पाळप, सीट बेल्ट आनी हेल्मेट वापरप, आपत्कालीन सेवांचो प्रतिसाद वेळ अशा अतिरिक्त निकशांचो विचार करचो पडटा. भौशीक धारणा सर्वेक्षण गुणात्मक आयाम दिता, जाल्यार रस्त्याच्या मुळाव्या साधनसुविधांचो आनी घडणुकेच्या अहवालाची स्थिती अभियांत्रिकी आनी अंमलबजावणी हस्तक्षेपाचें पुराय विश्लेशण करपाक योगदान दिता. हो विविध निकश संच सामुहीकपणान जिल्ह्यांतल्या रस्त्या सुरक्षेच्या उपक्रमांच्या परिणामाचें व्यापक मूल्यांकन करपाक सक्षम करता.

रस्त्या सुरक्षेच्या उपक्रमांचे विशिश्ट लक्ष्य व्याख्या करप, जशे की रस्त्यार जावपी अपघात आनी मरण येवपाची संख्या उणी करप.
सगळ्या मुखेल निर्देशकां खातीर नेमान अहवाल दिवपाची यंत्रणा स्थापन करप आनी वेळावेळार नियाळ घेवप.

रस्तो अपघात आनी मरण येवपाचेर नियंत्रण दवरपाचे तयार आशिल्ले फॉर्म हो क्यूआर कोड स्कॅन करून मेळूं येतात

सुचयल्लें स्वरूप रस्तो येरादारी आनी महामार्ग मंत्रालयान भारतांत रस्तो अपघात अहवाल तयार करपा खातीर वापरिल्ल्या डेटा एकठांय करपाच्या स्वरूपा सारकें आसा. दरेक राज्य दर वर्सा केंद्रीय मंत्रालयाक सादर करपा खातीर ह्या स्वरूपा प्रमाण रस्त्याच्या अपघाताचो डेटा एकठांय करता. जिल्हो गरजे प्रमाण साच्यांत जोडूंक शकता.
न्यायालयीन अपघात तपासांतल्यान चवकशी केल्ल्या अपघातांची संख्या आनी तांचे सोद तपासात.

भाग डी: रस्त्याचे सुरक्षेचे मापदंड

रस्त्याचे सुरक्षेचे प्रभावी मुल्यांकन करपाक जिल्लो फुडारपणाक मदत करपा खातीर हो विभाग सविस्तर म्हायती दिता.

1. वारंवार पळोवपाक मेळपी अभियांत्रिकी प्रस्नांची वळेरी

रस्त्याच्या खंडाचेर दिसू येतात अशा अभियांत्रिकी प्रस्नांची वळेरी कोश्टकांत दिल्या आनी फुडल्या विभागांत आशिल्ल्या अभियांत्रिकी परत येवपाच्या फॉर्मा खातीर नोंद करची पडटली.

क्रमांक	समस्या	संबंदीत जोखीम
01	मध्यवर्ती आनी रस्त्याचे कांठार क्रॅश बॅरियर नासप	1. मुखामळार टक्कर जावप 2. वस्तूचो आघात
02	क्रॅश बॅरियराचें अयोग्य संक्रमण	1. मुखामळार टक्कर जावप 2. रोलओव्हर करप 3. वस्तूचो परिणाम 4. इम्प्लेमेंट प्रकार
03	क्रॅश बॅरियर अयोग्य समाप्त करप	1. मुखामळार टक्कर जावप 2. रोलओव्हर करप 3. वस्तूचो परिणाम 4. इम्प्लेमेंट प्रकार
04	इबाडिल्ली क्रॅश बॅरियर	1. मुखामळार टक्कर जावप 2. रोलओव्हर करप 3. वस्तूचो परिणाम 4. इम्प्लेमेंट प्रकार
05	मनशान तयार केल्लीं कठीण रचणूकां/ सैमीक कठीण बांदावळीं	1. वस्तूचो आघात 2. मुखामळार टक्कर जावप 3. रोलओव्हर करप 4. नदरेक आडखळ येवप
06	अनुपस्थित ट्रक ले-बाय आनी ट्रक रेस्ट स्टॉप	1. फाटल्या तोंकाक टक्कर
07	उपचार नाशिल्लें मध्यवर्ती उगडप	1. बाजूक पडपी टक्कर 2. फाटल्या तोंकाक टक्कर 3. पदयात्री अपघात
08	वनस्पतींनी आच्छादीत संकेत	1. मुखामळार टक्कर जावप 2. फाटल्या तोंकाक टक्कर 3. क्रॅश बंद धांवप 4. बाजूचो परिणाम 5. रोलओव्हर करप 6. पांयतणां जावपी अपघात 7. नियंत्रण ना जावप 8. नदरेक आडखळ येवप
09	रस्त्याची भूमिती वायट वा चड वनस्पत आशिल्ल्यान वक्राचेर नदरेक आडखळ येवप	1. मुखामळार टक्कर जावप 2. फाटल्या तोंकाक टक्कर 3. क्रॅश बंद धांवप 4. नियंत्रण ना जावप
10	संकुचीत खांदो	1. पांयतणां/सायकल चलोवपी अपघात 2. फाटल्या तोंकाक टक्कर
11	फुटपाथाचेर चित्रां नासप/फीक चित्र	1. पांयतणां/सायकल चलोवपी अपघात 2. नियंत्रण ना जावप 3. बाजूक लागून जावपी टक्कर

भारतांतल्या 21 हायवे कॉरिडोरांतल्यान झीरो फॅटॅलिटी कॉरिडोर कार्यावळ हातांत घेतल्या.

मुंबय पुणे एक्सप्रेसवेत 2016 ते 2023 ह्या काळांत 58 टक्क्यांनी उणाव जाला जाल्यार यमुना एक्सप्रेसवेचेर 2019 ते 2023 ह्या काळांत अपघातांत मरण येवपाची संख्या 45 टक्क्यांनी उणी जाल्या.

चालीक लायिल्ल्या मुखेल सुरक्षेच्या उपायांत मध्यवर्ती क्रॅश आडखळी स्थापन करप, गती कॅमेरे स्थापन करप, सुरक्षे खातीर गंभीर संकेत स्थापन करप, एम्ब्युलन्सांक म्हत्वाच्या सुवातींनी स्थलांतरीत करप आनी हेर गजालींचो आस्पाव जाता.

हाचेवयल्यान शून्य-घातक उपायांची वेव्हारीक परिणामकारकता दिसून येता.

क्रमांक	समस्या	संबंदीत जोखीम
12	अनुपस्थित संकेत/ इबाडिल्लीं संकेतां/ चुकीचीं संकेतां	1. फाटल्या तोंकाक टक्कर 2. टक्कर पडल्यार तकली 3. बाजूचो परिणाम 4. रोलओव्हर करप 5. क्रॅश बंद धांवप 6. पांयतणां जावपी अपघात
13	नियमित देखरेखीच्या कामां वेळार वा बांदकाम वाठारांत गैरहाजीर सुरक्षीतताय	1. वस्तूचो आघात 2. नियंत्रण ना जावप 3. नदरेक आडखळ येवप 4. पांयतणां/कामगार अपघात
14	अनुपस्थित/ अखंड पदयात्री मार्ग/क्रॉसिंग/रेल्वेमार्ग	1. पांयतणां / सायकल चलोवपी अपघात
15	बस स्टॉपांचेर गैरहाजीर सुविधा	1.पदयात्री / सायकल चलोवपी अपघात 2. फाटल्या तोंकाक टक्कर
16	रस्त्या कुशीक अतिक्रमण करप	1. वस्तूचो आघात 2. नियंत्रण ना जावप 3. फाटल्या तोंकाक टक्कर
17	अनधिकृत पार्किंग	1.फाटल्या तोंकाक टक्कर
18	विसंगत रस्त्याची भूमिती (अरुंद पुल, लेन ड्रॉप, लेन रूंद करप)	1. मुखामळार टक्कर जावप 2. फाटल्या तोंकाक टक्कर 3. क्रॅश बंद धांवप 4. बाजूचो परिणाम
19	फुटपाथाची वायट स्थिती	1.फाटल्या तोंकाक क्रॅश 2. मारून धांवप 3. नियंत्रण ना जावप
20	अपर्याप्त प्रकाश/रेखांकन	1. फाटल्या तोंकाक टक्कर 2. पांयतणां / सायकल चलोवपी अपघात 3. बाजूचो परिणाम 4. वस्तूचो परिणाम 5. क्रॅश बंद धांवप

2. अभियांत्रिकी रिटर्न फॉर्म

(खाता: पीडब्ल्यूडी/ एनएचएआय/ एनएचआयडीसीएल/ बीआरओ/ राज्य एक्सप्रेसवे प्राधिकरण/ हेर रस्तो मालकी एजन्सी)

क. क्रॅश-प्रवण सुवातींचें मुल्यांकन - म्हयन्याळें

क्रमांक	रस्त्याचें नांव आनी क्रमांक	वर्ग (एनएच/एसएच/एमडीआर/ ओडीआर/यूआर/आरआर)	क्रॅश-प्रवण सुवाती		
			बिंदू नांव	अक्षांश	रेखांश

ख. प्रचलित अभियांत्रिकी प्रस्नांचें मुल्यांकन - म्हयन्याळें

क्रमांक	रस्त्याचें नांव आनी क्रमांक	वर्ग (एनएच/एसएच/एमडीआर/ ओडीआर/यूआर/आरआर)	अभियांत्रिकी मुद्दो (वयर भाग 1 पळयात)			
			समस्या	गाडयेचो मार्ग आनी दिका	अक्षांश	देशांतर

3. वारंवार पळोवपाक मेळपी अंमलबजावणी प्रस्नांची वळेरी

कोश्टकांत रस्त्याच्या खंडाचेर दिसूं येतात अशा अंमलबजावणी प्रस्नांची वळेरी दिल्या आनी सकयल दिल्ल्या विभागांत आशिल्ल्या अंमलबजावणी परताव फॉर्मा खातीर नोंद करची पडटली.

क्रमांक	घटक	समस्या
01	गस्त घालप आनी	सक्रिय गस्त अपर्याप्त/ नासप
02	अंमलबजावणी करप	रस्त्यार आनी रस्त्या कुशीक उबीं आशिल्लीं वाहनां
03	धोक्याची गाडी चलोवप	चुकीची बाजू गाडी चलोवप
04		लेन हॉगिंग, वा फास्ट लेन/सगल्यांत उजवे वटेनच्या लेनाचेर मंद हालचाल करपी वाहनां
05		डाव्या वटेनच्यान ओव्हरटेक करप
06		विचलित वाहन चलोवप/मोबायल फोन वापरप
07		प्रवाशांचेर वा मालाचेर ओव्हरलोडिंग
08		सुरक्षीत हेल्मेट आनी सीटबेल्ट वापरूंक ना
09		रस्तो वापरप्याची वागणूक
11		अनिर्दिश्ट सुवातेर थांबपी भौशीक बशी
12	ई-अंमलबजावणी	अपर्याप्त वा अनुपस्थित गती सापळे/कॅमेरे
13	अतिक्रमण करप	रस्त्या कुशीक स्टॉल/विक्रेते/डंपिंग आदी

4. अंमलबजावणी परताव फॉर्म

(विभाग: जिल्लो पुलीस आनी महामार्ग पुलीस)

अंमलबजावणी कार्यावळींचो मागोवप सकयल दिल्ल्या फॉर्माचो वापर करून करूं येता:

ए. दंड मोलावणी फॉर्म - म्हयन्याळी

क्रमांक	पुलीस स्टेशन/सर्किल	चड गती	चालान जारी केल्ले खातीर					
			तांबडो-उजवाड उडी मारप	हेल्मेटना-उपयोग	सीटबेल्ट ना-उपयोग	ओव्हरलोडिंग करप	चुकीची दिका	हेर

बी. उपकरणांचो सांठो मूल्यांकन - त्रैमासिक

क्रमांक	पुलीस स्टेशन/सर्किल	वापरांत आशिल्ल्या उपकरणांची संख्या		
		श्वास विश्लेशक मीटर	बॉडी वेअरबल कॅमेरो	दंड जारी करप पीओएस मशीन

सी. येरादारी कर्मचाऱ्यांच्या बळग्याचें मूल्यांकन - त्रैमासिक

क्रमांक	पुलीस स्टेशन/सर्किल	मंजूर केल्लें बळगें					वर्तमान बळगें				
		Insp	SI	ASI	HC	Ct	Insp	SI	ASI	HC	Ct

5. आपत्कालीन आघात काळजी प्रणालींचें मुल्यांकन

WHO, MoHFW आनी MoRTH मानकांचेर आदारीत आघात काळजी कार्यान्वीत करपा खातीर सकयल दिल्ले मापदंड आसात. ट्रॉमा केअर मुल्यांकनांतल्यान ह्या मापदंडा प्रमाण क्लिनिकल आस्थापनां आनी एम्ब्युलन्सांचें ऑडिट करूं येता.

ए. वैजकी सुविधा (हॉस्पिटल आनी क्लिनिकल आस्थापन)

मोट्या प्रमाणांत, एका सुविधाचें वर्गीकरण आघात काळजी (टीसी) मानकां मदीं पातळी-4 ते पातळी-1 मदीं करूं येता.

पातळी-1 आघात केंद्र	लेव्हल-2 आघात केंद्र	पातळी-3 आघात सुविधा	पातळी-4 आघात सुविधा
24 x 7 कार्यकारी			
उण्यांत उणें 75 टीसी बेड	उण्यांत उणें 50 टीसी बेड	उण्यांत उणें 30 टीसी बेड	उण्यांत उणें 10 टीसी बेड
तज्ञ शस्त्रक्रिया वैज	तज्ञ शस्त्रक्रिया वैज	सर्जन ऑन कॉल करतात	एमबीबीएस वैज
पुरायपणान सुसज्ज मुखेल ओटी, सहाय्यक सेवा	पुरायपणान सुसज्ज मुखेल ओटी, सहाय्यक सेवा	पुरायपणान सुसज्ज मुखेल ओटी, सहाय्यक सेवा	पयली मदत & दुयेंती स्थिरीकरण क्षमता
वैजकी म्हाविद्यालय/ खाशेलपण हॉस्पिटल वा समतुल्य	जिल्लो हॉस्पिटल/ खाशेलपण हॉस्पिटल वा समतुल्य	उपजिल्लो हॉस्पिटल/ सामुदायिक भलायकी केंद्र वा समतुल्य	प्राथमीक भलायकी केंद्र वा समतुल्य

सकयल दिल्ले संकेत तपासणी वळेरी वापरून प्रभावी आघात काळजी खातीर हॉस्पिटलां आनी क्लिनिकल आस्थापनां कार्यान्वीत करूं येतात.

वर्ग	तपशील	पातळी-1	पातळी-2	पातळी-3	पातळी-4
मनीस संसाधन	आपत्कालीन जीडीएमओ (एमबीबीएस)	✓	✓	✓	
	वैज (एमबीबीएस)	✓	✓	✓	✓
	सामान्य सर्जन	✓	✓	✓	
	बेशुध्द करपी वैज	✓	✓	✓	
	आर्थोपेडिक सर्जन	✓	✓		
	प्लास्टिक सर्जन	✓	✓		
	तंत्रिका शस्त्रक्रिया वैज	✓	✓		
	ओटी तंत्रज्ञ	✓	✓	✓	
	रेडियोलॉजिस्ट (एमडी, एमबीबीएस)	✓	✓	✓	
	रेडियोग्राफर तंत्रज्ञ	✓	✓	✓	
	एमआरआय तंत्रज्ञ	✓	✓		
	लॅब तंत्रज्ञ	✓	✓	✓	
	नर्स आनी नर्सिंग अटेंडंट	✓	✓	✓	✓
	जीडीए आनी सफाय करमचारी	✓	✓	✓	✓
मुळावी बांदावळ	आपत्कालीन वॉर्डांत थेट & पातळेचेर प्रवेश	✓	✓	✓	✓
	प्रवेशदाराचेर फावो त्या प्रमाणांत स्ट्रेचर & व्हीलचेयर	✓	✓	✓	✓
	वीज बॅकअप (उण्यांत उणें 8 वरां)	✓	✓	✓	✓

वर्ग	तपशील	पातळी-1	पातळी-2	पातळी-3	पातळी-4
मुळावी बांदावळ	मुखेल ओटीत कोश्टकां	✓	✓	✓	
	आणीबाणीत ल्हान ओटी	✓	✓	✓	
	उपचार कक्ष	✓	✓	✓	✓
	मॅनीफोल्ड गॅस पुरवण प्रणाली	✓	✓	✓	✓
	लामिनार हवेचो प्रवाह	✓	✓		
	आर्द्रता आनी तापमान नियंत्रण	✓	✓	✓	
अवजार	आपत्कालीन ट्रे सेट	✓	✓	✓	✓
	क्रॅश गाडी	✓	✓	✓	✓
	व्हायटल्स मॉनिटर	✓	✓	✓	✓
	वायवीय टूर्निकेट	✓	✓	✓	✓
	स्लिंट आनी कर्षण	✓	✓	✓	✓
	येरादारी हवामान यंत्र	✓	✓		
	एबीजी मशीन	✓	✓	✓	
	ओ.टी. छताचो उजवाड	✓	✓	✓	
	ओटी हेडलाइट आनी सूक्ष्मदर्शक	✓	✓	✓	
	शस्त्रक्रिया साधनां, पॉवर सॉ आनी ड्रिल	✓	✓	✓	
	आर्थोपेडिक, थॉराकोटॉमी आनी मेरुरज्जू शस्त्रक्रिया साधनां	✓	✓		
	कपालच्छेदन/फॅसिओमॅक्सिलरी उपकरणां	✓			
	संज्ञाहरण मशीन	✓	✓	✓	
	केंद्रीय सोंसपाची नळ	✓	✓		
	सोंसप आनी काउटरी मशीन	✓	✓	✓	
	एंजियोग्राफी मशीन	✓	✓		
	मॉनिटर आशिल्लें डिफिब्रिलेटर	✓	✓	✓	✓
	मानक व्हेटिलेटर	✓	✓	✓	
	सिरिज इन्फ्युजन पंप	✓	✓	✓	
	डिजिटल क्ष-किरण मशीन	✓	✓	✓	✓
पोर्टेबल अल्ट्रासाउंड मशीन	✓	✓	✓		
सी-आर्म इमेज इंटेन्सिफायर, सीटी स्कॅन मशीन, एमआरआय मशीन	✓	✓			
रगत तपासणी उपकरणां	✓	✓	✓	✓	
भौतिक चिकित्सा उपकरणां	✓	✓			
प्रोटोकॉल	ट्रायज मार्गदर्शक तत्वां आनी प्रोटोकॉल	✓	✓	✓	✓
	दुयेंती हस्तांतरण/रेफरल एसओपी	✓	✓	✓	✓
	आपत्कालीन वॉर्ड कर्मचाऱ्यां खातीर प्रशिक्षण	✓	✓	✓	✓
	बऱ्या समरीटनांच्या हक्कांचें मुखेल प्रदर्शन & कर्मचाऱ्यांनी बऱ्या समरीटन प्रोटोकॉलांक पाळो दिवप	✓	✓	✓	✓
	सामुहीक अपघात परिस्थिती खातीर आपत्ती वेवस्थापन येवजण	✓	✓	✓	✓
	ऑपरेशन्स आनी वेवस्थापनाक हॉस्पिटल वेवस्थापन म्हायती प्रणाली(HMIS) सॉफ्टवेअर	✓	✓	✓	✓
	हॉस्पिटलांत येवपा पयलीं अधिसुचोवणी/ एम्ब्युलन्सी कडेन संबंद	✓	✓	✓	✓

बी. एम्ब्युलन्स

आघात प्रतिसाद ऑम्ब्युलन्साचे वर्गीकरण एक तर प्रगत जिवीत आदार (एएलएस) (व्हेंटिलेटर आदार आशिल्लो) वा मुळावो जिवीत आदार (बीएलएस) ऑम्ब्युलन्स अशें करूं येता. सकयल दिल्ले संकेत तपासणी वळेरी वापरून आघात प्रतिसाद दिवपा खातीर एम्ब्युलन्स प्रभावी करूं येतात.

वर्ग	वस्तू	बीएलएस	एएलएस
मनीस संसाधन	पात्र आणीबाणी वैजकी तंत्रज्ञ (ईएमटी) - बी. बीएलएस/ एएलएस/ आयटीएलएसांत ईएमटी डिप्लोमा वा प्रमाणपत्र आशिल्लें	✓	✓
	वैध परवानो आशिल्लो पात्र ड्रायव्हर & लॉग बुक वाचपाची, बरोवपाची आनी सांबाळपाची तांक	✓	✓
मुळावी बांदावळ	ताप आनी थंड करपाची पद्दत	✓	✓
	हॉस्पिटलाची आदीं अधिसुचोवणी जोडणी	✓	✓
	स्टॉक रजिस्टर करप	✓	✓
	दुयेंती सांबाळ रेकॉर्ड पुस्तकां	✓	✓
अवजार	स्वयंचलीत बाह्य डिफिब्रिलेटर (एईडी), ट्रायज बॅग	✓	✓
	ऑक्सिजन सिलेंडर किमान 360L	✓	✓
	अंबू बॅग आनी मास्क व्हेंटिलेशन डिव्हायस (प्रौढ, भुरगीं & नवजात), ह्युमिडिफायर बाटली आशिल्लो फ्लोमीटर, नेबुलायझर (इलेक्ट्रीक), सुप्रॅग्लोटिक डिव्हायस (एलएमए), सक्शन पंप, नासोर्गॉस्ट्रिक ट्यूब, व्हेंचुरी मास्क	✓	✓
	शिरेंतल्यान कट डावन सेट, शिंवर किट	✓	✓
	मल्टी पॅरामीटर मॉनिटर, बीपी इन्स्ट्रुमेंट, स्फिग्मोमानोमीटर, स्टेथोस्कोप, डिजिटल थर्मामीटर, पल्स ऑक्सिमिटर, ग्लुकोमीटर	✓	✓
	फाटीं तिरपपाची सुविधा आनी कोसळपाक येवपी चाकां आशिल्लो ट्रॉली स्ट्रेचर, गर्भाशयाच्या कॉलर, वायवीय स्प्लिंट, स्पाइनल बोर्ड, कोल्ड पॅक, थॉमस स्प्लिंट, स्कूप स्ट्रेचर, डबल हेड इमोबिलायझर	✓	✓
	भायर काडपाचीं उपकरणां - कपडे, पट्टे, बूट कापपाखातीर जड भाराची कातर; कुन्हाड; ब्रेकिंग बार हें नांव; कावळ्याचें	✓	✓
	किडनी ट्रे, मुताची वा बेडपॅन	✓	✓
	येरादारी हवामान यंत्र		✓
	अंत भरती CO2 मॉनिटर, इन्स्प्यूजन पंप, सिरिज पंप		✓
	ईसीजी मशीन		✓
	येरादारी संकेत साधन, सायरन, सुटे टायर, वाहन साधन किट, हेडलाइट, टॉर्च, अतिरिक्त बॅटरी आनी बल्ब	✓	✓
	उजो पालोवपी यंत्र, CO2 वा सुकें रसायन वा एबीसी प्रकार.	✓	✓
	वैयक्तीक संरक्षण उपकरणां, सुरक्षीतताय हेल्मेट, पांयतणां	✓	✓
	तीक्ष्ण सुयो खातीर पॉकेट बिन, कोयर बिन, जंतूनाशक	✓	✓
	डिलिव्हरी किट	✓	✓
उलटी करपाखातीर डिस्पोजेबल पोतयो	✓	✓	

वर्ग	वस्तू	बीएलएस	एएलएस
उपभोग्य वस्तू	बाँझ ड्रेसिंग - बहु-आघात ड्रेसिंग, ओक्लूसिव ड्रेसिंग, चिकट टेप, इलास्टिक पट्टी, गोज स्पंज, कॉटन रोल, त्रिकोणी पट्टी)	✓	✓
	जी.व्ही. रंगोवप	✓	✓
	IV सेट - मायक्रो/मॅक्रोड्रिप आनी कॅन्युला	✓	✓
	सिरिज - 2, 5 & 10 मिलिलीटर	✓	✓
	नेबुलायझेशन मास्क, गुएडेल'स वायुमार्ग, नाकाचे वायुमार्ग & कॅथेटर	✓	✓
	पयली मदत बॉक्स, बर्न पॅक, कापूस रोल, पट्टी - 15सेंमी, 10सेंमी, 6सेंमी, सॅव्हलॉन, बीटाडीन द्रावण वा बीटाडीन मलम	✓	✓
	दांतांची राखण		✓
	नमुने एकठांय करपाची किट		✓
वखदां	ईसीजी विद्दुत् तार		✓
	गुळयो - पॅरासिटामोल ५००ग्रॅम, इकोस्प्रिन/ एस्पिरिन, सक्रिय कोळसो, क्लोपिडोग्रेल, आयसोसॉर्बाइड डायनाइट्रेट ५मिग्रॅ, नायट्रोग्लिसरीन उपजिब	✓	✓
	सिरप - अम्ल विरोधी संज्ञाहरण जेल, पॅरासिटामोल 60ml	✓	✓
	IV द्रव - डेक्स्ट्रोज 25%, सामान्य खारें, रिंगर लॅक्टेट	✓	✓
	पेन स्प्रे, मिस्ट्रेंस स्प्रे, कूलेक्स स्प्रे	✓	✓
	हेर - सायलोकेन जेली 2%, ओआरएस, ग्लुकोज, विनोडीन फवारो	✓	✓
	इंजेक्शनां - एड्रेनालीन, एट्रोपीन, एडेनोसायन, कॅल्शियम कार्बोनेट, डोपामाइन, डोबुटामायन, नोराड्रेनालीन, नायट्रोग्लिसरीन, सोडियम बायकार्बोनेट, हायड्रोकोर्टिसोन, फ्रुसेमायड, डायझेपाम/मिडाझोलम, डिरिफिलिन, ऑक्सिलोन, अँविल, अँटोपॅम, ५० ६. मिग्रॅ /मिली, मॅग्नेशियम सल्फेट २५% २मिली, मॅनिटोल २०%, मॉर्फिन/ पेथिडीन, नोराड्रेनालीन बिटॅरिट ४मिग्रॅ, २मिली, नॅलोक्सोन एचसी१, फेंटॅनील, सोडियम व्हॅल्प्रोएट, व्होक्वेरन, पॅरासिटामोल, बॅक्टेरियोस्टॅटिक उदक, डेक्स्ट्रोज द्रावण		✓
	इन्हेलर बेक्लोमेथासोन २५० मायक्रोग्राम/ डोस, साल्बुटामोल २०० मायक्रोग्राम		✓
एपिपेन		✓	

हैं पान मुद्दाम रिते सोडला

रस्तो येरादारी आनी
म्हामार्ग मंत्रालय
Ministry of
Road Transport
And Highways

चड म्हायती खातीर उपकार करून संपर्क सादचो:
रस्त्याची सुरक्षीतताय कक्ष
रस्तो येरादारी आनी म्हामार्ग मंत्रालय
भारताचें सरकार
येरादारी इमारत,
संसाद मार्ग नवी दिल्ली-110001
दूरध्वनी: 011-23321738

वेबसायट: www.morth.nic.in

चड म्हायती खातीर उपकार करून संपर्क सादचो:

Centre for Advancement of Road Traffic Safety
(CARTS) सेव्हालायफ फावंडेशनान सादर केलां.

६, तळमजलो, भगवान दास रोड,
मंडी हाऊस, नवी दिल्ली -110001
दूरध्वनी: 011-41091911

ईमेल करचें: roadsafety@savelifefoundation.org
वेबसायट: www.savelifefoundation.org/ZFD